

Vrijednosti i odlike petka (Medina)

Hatib: dr. Abdulmuhsin ibn Muhammed el-Kasim

1. redžeb 1440. po Hidžri / 8. mart 2019.

Sva hvala i zahvala pripadaju Allahu. Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, i Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik, neka su na njega Allahova milost, blagoslov i mir, i na njegovu porodicu, i ashabe.

O vjernici, bojte se Allaha onako kako Ga se treba bojati. Ko se bude Allaha bojao, postići će visoke deredže, i imat će lijepu završnicu nakon smrti. O muslimani, Allah odabire od Svojih stvorenja onoga koga hoće i samo On poznaje mudrost stvaranja i odabira. Poštivanje Allahovog odabira poštivanje je Allaha.

Vrijeme je “jahalica” koja ljude nosi njihovom Gospodaru. U njemu se čovjek priprema za ahiret, činjenjem dobrih djela, a najbolje i najvrednije čime čovjek može ispuniti stranice svojih dobrih djela jeste činjenje pobožnih djela u odabranim vremenima. Allah, džellešanuhu, odabrao je dan u sedmici, između ostalih dana, spomenuo ga je u Svojoj Knjizi, po njemu nazvao suru u Kur’anu, i učinio ga najvrednijim i najplemenitijim danom. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Najbolji dan u kojem je izašlo sunce je petak (dan džume).” (Muslim)

Allah, džellešanuhu, zaklinje se vremenom u Svojoj Knjizi i kaže: “... i prisutnih, i onoga što će biti prisutno” (El-Burudž, 3).

U tumačenju ovog ajeta, Ibn Abbas, radijallahu anhumu, rekao je da se pod izrazom “prisutni” misli na dan džume, a “ono što će biti prisutno” je dan Arefata. U petak

se desio veliki kosmički događaj: u njemu je Allah, džellešanuhu, upotpunio stvaranje nebesa i Zemlje. Uzvišeni kaže: "Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest vremenskih razdoblja stvorio" (El-A'raf, 4).

U tumačenju ovog ajeta Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, rekao je: "Na taj dan, tj. petak, upotpunjeno je stvaranje." U ovom danu ukazana je posebna počast Ademu i njegovom potomstvu, u njemu se desio nezaboravan i neizbrisiv događaj. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "U ovom danu stvoren je Adem, u njemu je uveden u Džennet i u njemu je izveden iz Dženneta." (Muslim)

Zbog odabranosti ovog dana nad drugim danima, u njemu je upotpunjena vjera. Jedan jevrej rekao je Omeru ibn Hattabu, radijallahu anhu: "O vladaru pravovjernih, u Knjizi koju čitate je jedan ajet, i da je nama jevrejima objavljen, mi bismo dan u kojem je objavljen proglasili praznikom." Omer ga je upitao: "Koji je to ajet?", a jevrej mu reče: "Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera" (El-Maida, 3). Omer mu tada reče: "Ja znam dan u kojem je objavljen i mjesto na kojem je objavljen. Objavljen je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na Arefatu i u petak." (Buhari i Muslim)

Petak je dan kojim je odlikovan ovaj ummet. Allah, džellešanuhu, podario je nama blagodat ovog dana, a uskratio ga je drugima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Mi smo posljednji, a prvi na Sudnjem danu. Onima prije nas data je Knjiga i propisan im je ovaj dan, a oni su se podijelili u vezi s njim, pa je Allah nas uputio na njega, a drugi su ostali iza nas, jevreji su uzeli subotu, a kršćani nedjelju." (Buhari)

Zbog odlikovanosti islamskog ummeta ovim danom, od trenutka kada ih je Allah uputio na njega, postali su predmetom zavisti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Jevreji nam ne zavide ni na čemu kao što nam zavide na petku, koji je Allah nama otkrio, a od njih ga sakrio." (Ahmed)

Džuma je dan u kojem se podižu deredže i brišu grijesi. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Pet dnevnih namaza i džuma do džume brišu grijeha počinjene između njih, ako se budu izbjegavali veliki grijesi." (Muslim)

Allah, džellešanuhu, u ovom danu, otvara vrata Svoje dobrote ljudima, i u jednom njegovom času ne odbija nijednu dovu. Rekao je Poslanik, alejhis-selam: “U petku ima jedan čas, koji nijedan musliman neće potrefiti, i tražiti u njemu od Allaha dobro, a da mu Allah neće dati ono što traži od Njega.” (Muslim)

Taj čas je u posljednjim satima poslije ikindije. Poslanik, alejhis-selam, rekao je: “Tražite ga u posljednjim satima, poslije ikindije.” (Ebu Davud) Rekao je imam Ahmed: “Najveći broj hadisa koji govore o ovome času u kojem se prima dova spominju da je on poslije ikindije.”

Sudnji dan je veliki događaj, i desit će se u velikom danu. Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sudnji dan neće nastupiti osim u petak.” (Muslim)

Sve što je na Zemlji sa zebnjom očekuje Sudnji dan, strahujući od njegovog nastupanja, osim čovjeka. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Nema nijednog stvorenja na Zemlji a da, kada nastupi petak, ne osluškuje sve do izlaska sunca, iz straha od Sudnjeg dana, osim čovjeka.” (Nesai)

Blagodati ovog dana za vjernike se protežu do Dženneta, a najveća blagodati koju će uživati u ovom danu je viđenje Gospodara. Svakog petka, Allah, džellešanuhu, će im se pokazivati, i to je Dan povećanja. Uzvišeni kaže: “U njemu će imati što god zažele – a od Nas i više.” (Kaf, 35)

Enes, radijallahu anhu, rekao je: “Gospodar će im se pokazivati svakog petka.” Zbog okupljanja muslimana, na dunjaluku u ovom danu, radi pokornosti Njemu, Allah, džellešanuhu, će ih nagraditi boljim okupljanjem. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “U Džennetu ima pijaca na kojoj će se džennetlije okupljati svakog petka, kao što su se okupljali na dunjaluku, pa će puhnuti sjeverni vjetar, koji će zasuti njihova lica i odjeću (džennetskim pijeskom), pa će im to povećati ljepotu, a nakon toga vratit će se svojim porodicama, ljepši i otmjeniji, pa će im oni reći: ‘Tako nam Allaha, vaša ljepota se povećala’, a i oni će njima reći: ‘A i vi ste se, nakon našeg odlaska, proljepšali.’” (Muslim)

Vjernici će u Džennetu biti blizu Allahu onoliko koliko su žurili na džumu. Ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Požurite na džumu, jer Allah, džellešanuhu, pokazivat će se stanovnicima Dženneta svakog petka, i oni će Mu se moći približiti onoliko koliko su žurili na džumu na dunjaluku.”

Petak je veliki dan, i odlikuje se ibadetima kojih nema u drugim danima. Već sa nastupanjem zore, na sabah-namaz, počinje podsjećanje na njih. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na sabah-namaz učio je suru Es-Sedžda i El-Insan. (Buhari i Muslim)

Ibn Tejmija, Allah mu se smilovao, rekao je: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je ove dvije sure na sabahu, petkom, jer govore o onome što je bilo i što će se zbiti u tom danu.” To je dan uljepšavanja i ukrašavanja. S izlaskom sunca nastupa vrijeme kupanja i mirisanja. Korištenje misvaka na taj dan ima posebnu vrijednost u odnosu na ostale dane. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Kupanje petkom obaveza je svakog punoljetnog muslimana, a preporučuje se i korištenje misvaka, i mirisa, koliko je to moguće.” (Buhari i Muslim)

Oblačenje lijepe odjeće sastavni je dio uljepšavanja i ukrašavanja petkom. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Lijepo bi bilo da, ukoliko imate mogućnost, uzmete posebnu odjeću za džumu, mimo odjeće koju koristite svaki dan.” (Ibn Madža)

Omer, radijallahu anhu, vidio je lijep ogrtač pred džamijom, pa je rekao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Allahov Poslaniče, kada bi kupio sebi ovaj ogrtač, i oblačio ga petkom i kada primaš delegacije.” (Buhari)

Poželjno je da se muslimani natječu u što ranijem odlasku na džumu, zbog njegove posebne vrijednosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Ko se okupa petkom, onako kako se kupa od džunupluka, a zatim ode u prvom satu, kao da je žrtvovao devu; ko ode u drugom satu, kao da je žrtvovao kravu; ko ode u trećem satu, kao da je žrtvovao rogatog ovna; ko ode u četvrtom satu, kao da je žrtvovao

kokoš; ko ode u petom satu, kao da je žrtvovao jaje, a kada izađe imam, meleki uđu u džamiju i slušaju hutbu.” (Buhari i Muslim)

Meleki na dan džume stoje na džamijskim vratima; vole kada se Allah, džellešahu, spominje i pažljivo slušaju hutbu. Poslanik, alejhis-selam, rekao je: “Kada bude džuma, na svim džamijskim vratima stoje meleki i zapisuju one koji ulaze u džamiju, prvog, pa tako redom, a kada imam sjedne na minber, zaklope svoje knjige i uđu u džamiju da bi slušali hutbu.” (Buhari i Muslim)

Ko bude sjedio u džamiji i čekao namaz, on, prema islamskim propisima, uživa poseban status, i nikome nije dozvoljeno da ga pomjeri i zauzme njegovo mjesto. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Neka niko od vas ne pomjera svoga brata s njegovog mjesta, na dan džume, a zatim sjedne njegovo mjesto, nego neka kaže: ‘Načinite mjesta drugima.’” (Muslim)

Štaviše, zabranjeno je njegovo uznemiravanje, makar i pokretom. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio je čovjeka kako gazi preko klanjača, na dan džume, pa mu je rekao: “Sjedi, već si dovoljno uznemirio ljude.” (Ebu Davud)

U ovom velikom danu, muslimani se okupljaju na jednom mjestu, i manifestuju sklad i harmoniju. Slušaju imama koji ih podsjeća na Allaha, i približava ih njemu.

Džumanska hutba ima posebno mjesto u ljudskim srcima. Sluša se srcem i poštuje tijelom. Onome ko sluša hutbu zabranjeno je da se bavi drugim stvarima, makar to bilo i doticanje kamenčića. Poslanik, alejhis-salatu ves-selam, rekao je: “Ko datakne kamenčić, izgubio je nagradu džume.” (Muslim)

Kao što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio činjenje onoga što bi moglo odvratiti pažnju od hutbe, isto tako zabranio je svaku vrstu govora, makar to bila jedna riječ. Rekao je Poslanik, alejhis-selam: “Ako za vrijeme džume, dok imam bude držao hutbu, onome do sebe kažeš: ‘Šuti’, izgubio si nagradu džume.” (Buhari i Muslim)

Džumanska hutba sadrži u sebi smjernice, pouke i edukovanje ljudi o Allahu, Poslaniku i vjeri islamu, i zato je Allah, džellešanuhu, naredio vjernicima da požure na džumu, pa je rekao: “O vjernici, kada se u petak na molitvu pozove, kupoprodaju ostavite i pođite molitvu obaviti; to vam je bolje, neka znate!” (El-Džumua, 9)

Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: “Ko bolje analizira Poslanikove hutbe i hutbe njegovih ashaba, uvidjet će da one sadrže pojašnjenje Pravog puta, tevhida – čistog monoteizma, svojstava Gospodara, temelja islamskog vjerovanja, da’ve – poziva u vjeru, blagodati koje povećavaju ljubav u srcima prema Njemu, i Njegove kazne, koja povećava strah i strahopoštovanje prema Njemu, i naredbu da Ga spominju i zahvaljuju Mu, zbog čega ih On voli, i sjećaju se Njegove veličine, savršenih svojstava, lijepih imena zbog kojih je On omiljen stvorenjima. Oni koji to slušaju, odu iz džamije srca ispunjenih ljubavlju prema Njemu, a i On je njih zavolio.”

Zatim će muslimani obaviti jedan od islamskih farzova: imam će učiti naglas sure koje podsjećaju na ovaj i budući svijet, El-A’la i El-Gašije ili El-Džumua i El-Munafikun.

Zbog naviknutosti vjernika da jedno pobožno djelo spajaju s drugim, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je takvu praksu petkom, tj. zabranio je spajanje džuma-namaza sa nafilom poslije nje, bez ikakve pauze. Muavija, radijallahu anhu, rekao je: “Kada obaviš džuma-namaz, nemoj je spajati s drugim namazom a da prije toga ne progovoriš ili ne izađeš iz džamije. Tako nam je naredio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.” (Muslim)

Poslije džuma-namaza, ljudi se vraćaju svojim redovnim obavezama i nastavljaju se radovati tom danu. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio je klanjanje četiri rekata džumanskog sunneta, sa dva selama. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Kada neko od vas klanja džumu, neka nakon toga klanja četiri rekata.” (Muslim) Ko bude klanjao nafilu kod kuće, klanjat će dva rekata. Ibadet i pobožna djela petkom, ne završavaju sa obavljanjem džuma-namaza, štaviše, preporučuje se da musliman ostatak ovog dana provede u zikru i onome što će ga približiti njegovom

Gospodaru. Uzvišeni kaže: "A kad se molitva obavi, onda se po zemlji razidite i Allahovu blagodat tražite i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite" (El-Džumua, 10).

Tragovi dobrih djela učinjenih petkom osjete se deset dana poslije njega. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Niko od vas neće se okupati petkom, i očistiti se koliko bude mogao, i namazati se mirišljavim uljem, ili namirisati mirisom koji ima kod kuće, a zatim otići u džamiju, i ne razdvojiti dvojicu koji sjede u džamiji (jedan do drugog), i klanjati propisani namaz, slušati imama dok bude držao hutbu, a da mu neće biti oprostene grijesi između te i druge džume." (Buhari)

Muslim bilježi dodatak: "I još tri dana preko toga." Ko se bude nemarno odnosio prema blagodatima ovog dana, propustit će veliko dobro, a onaj ko iz nemara ostavi džuma-namaz, Allah će zapečatiti njegovo srce, i bit će od nemarnih. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ili će oni koji ostavljaju džuma-namaz, prestati to raditi, ili će Allah zapečatiti njihova srca i učiniti ih od nemarnih." (Muslim)

Zbog težine grijeha ostavljanja džuma-namaza, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je naumio da zapali kuće onih koji to čine. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Bio sam naumio da zadužim nekoga za namaz, a da ja odem i zapalim kuće muškarcima koji su izostali sa džuma-namaza." (Muslim)

Petak ima svoje odlike i prednosti u odnosu na druge dane. On je Allahov poklon ovome ummetu, mejdan za natjecanje u dobrim djelima. Musliman je dužan da ga poštuje i ponosi se njime, da se u njemu istinski posveti propisanim ibadetima i da se čuva svih pogreški i grijeha. Ko na ispravan način iskoristi ovaj dan, Allahovom dobrom, bit će pomognut i u ostalim danima. Uzvišeni kaže: "Gospodar tvoj stvara šta hoće, i On odabira. Oni nemaju pravo birati. Hvaljen neka je Allah i vrlo visoko iznad onih koje s njim izjednačuju!" (El-Kasas, 68)

O muslimani, džuma je sedmični blagdan muslimana, i zato nije preporučeno da se on posebno posti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Neka niko od vas ne posti petak, osim da uz njega posti dan prije ili dan poslije." (Buhari i Muslim)

Petkom nije dozvoljeno činiti nikakve posebne ibadete koji nemaju utemeljenja u Kur'anu i sunnetu. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Nemojte petkom postiti poseban post, niti u njegovoj noći klanjati poseban namaz." (Muslim)

Vrijednost ovog dana i svih ostalih vjerskih propisa, potvrđena je preko Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, on je posrednik između nas i Allaha u dostavljanju Objave, a od odanosti Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je njegovo dosljedno slijeđenje i često donošenje salavata na njega petkom. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Jedan od vaših najboljih dana je petak, donosite u njemu što više salavata na mene, jer vaši salavati dolaze do mene." (Ebu Davud)

Zatim, znajte da vam je Allah naredio da donosite salavate i selame na Njegovog Vjerovjesnika, pa je rekao u mudroj Objavi: "Allah imeleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom.

Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

